

การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต 1

เรืองยศ เหมือนทรัพย์* ธาณี เกสทอง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ หรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบริหารสถานศึกษาจากโรงเรียน 8 โรงเรียน จำนวน 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่ม เครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การศึกษา, คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2558,

E-mail: no4884@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

**A Study of Participatory in Education Management of the Committee on Basic Education of
the Community Network Segment 1, Amphoe Chumsaeng under the Office of
Nakhon Sawan Primary Education Service Area 1**

Ruangyot Muansap^{*} Thanee Gesthong^{}**

Abstract

The study aimed to investigate problems of participation of the Committee on Basic Education in Educational Management of the Community Network Segment 1, Amphoe Chumsaeng under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1. Population of the study comprised basic Education committee of 8 schools totaling 78 people in the year 2013. The tool used was a questionnaire on the level of participation of the basic education committee in educational management of the Community Network Segment 1, Amphoe Chumsaeng. The statistics used for data analysis were frequency, percentage and standard deviation.

The results of the research were as follows:

The participation of the basic Education Committee in Educational Management of the Community Network Segment 1, Amphoe Chumsaeng under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1, overall, was at the highest level General administration was at the highest level followed by academic section personel management and the lowest was administration of budget

Keywords: The Involvement of the Committee on Basic Education in the Management of Education of the Community Network

^{*} Student in Master of Education Degree in Educational Administration program, Nakhon Sawan Rajabhat University, 2015,
E-mail: no4884@gmail.com

^{**} Associate Professor in Faculty of Education in Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนากำลังคน จึงได้บัญญัติสิทธิทางการศึกษาของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ ทูพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2550, ออนไลน์) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการการจัดการศึกษา โดยให้มีกระดุมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน รัฐบาล เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 6) และจากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม และการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากโดยกำหนดไว้ในมาตรา 8 (2) ความว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) ระบุว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และในมาตรา 29 ยังระบุว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหาร โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” มาตรา 40 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา” คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง ในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, คำนำ)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ระบุว่าให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานไว้ 12 ข้อ เริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 31) ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแทนฝ่ายต่าง ๆ ตามสัดส่วนที่กำหนดโดยมีความมุ่งหวังให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาท และหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการบริหารจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมามีข้อมูลและผลการศึกษาตรงกันว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด รวมทั้งยังมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่หลายประการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจน เรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร บุคลากร องค์กร บุคคลของคณะกรรมการสถานศึกษา

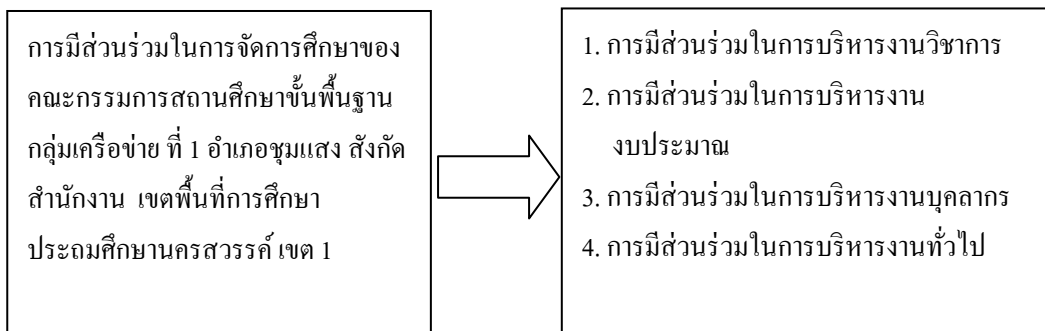
ขั้นพื้นฐานมีความหลากหลายของพื้นฐานความรู้ในวิธีการทำงาน ทักษะและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งมีความคิดว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเพียงที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา

จากความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักการสำคัญของการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริงและยั่งยืน ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมเป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถพื้นฐาน ที่ช่วยให้การดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข เป็นการถ่ายทอดวิทยาการเทคโนโลยีให้กับคนในสังคมเพื่อสร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมและแข่งขันกับนานาชาติอารายประเทศได้ คณะกรรมการสถานศึกษาจำเป็นต้องรับรู้บทบาทของตนเองและรอบรู้ในเรื่องการจัดการศึกษาพอสมควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในสถานศึกษาและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสวสวรรค์ เขต 1 จากจำนวนโรงเรียน 8 โรงเรียน จำนวน 78 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ คือสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสวสวรรค์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคลากร ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากประชากรทั้งหมด โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นประชากรในการศึกษา

2. ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาต พร้อมทั้งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรโดยวิธีการจัดส่งด้วยตนเอง จำนวน 78 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 24-28 กุมภาพันธ์ 2557 ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้ง 78 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคำนวณทางคอมพิวเตอร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของประชากร

2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการบริหารงาน 4 ด้านคือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคลากรด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: σ) ของการบริหารแต่ละด้าน

ซึ่งหลักเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลในแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าประยุกต์ใช้เกณฑ์ของประคอง วรรณสูตร (2542, น, 108) ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง	สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง	สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง	สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง	สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง	สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคลากร และด้านบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

ด้านบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมโดยเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ต่ำสุดได้แก่การมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา

ด้านบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้อาคารสถานที่เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในสถานศึกษาต่ำสุดได้แก่ การมีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน

ด้านบริหารบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการส่งเสริมขวัญกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ครูในการพัฒนาตนเอง รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาต่ำสุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ด้านบริหารงบประมาณ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการใช้งบประมาณ รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมสนับสนุนในการระดมทุนในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาต่ำสุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี

อภิปรายผล

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคลากร และด้านบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการส่วนใหญ่ปฏิบัติ ตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย และเป็นเพราะคณะกรรมการทุกคนได้รับคัดเลือกมาจากบุคคลในชุมชน ทำให้คณะกรรมการมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพ แก้วดาทิพย์ (2547) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในระดับสูง ส่วนสาเหตุที่สภาพการไม่มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประพันธ์ สร้อยเพชร (2547) ที่กล่าวว่า ปัญหาให้คณะกรรมการเข้ามีส่วนร่วมไม่เต็มที่ เนื่องจากหนังสือเชิญประชุมไม่ทั่วถึง และคณะกรรมการไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามีไม่มากนัก แต่การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการ โรงเรียนมี

ความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียน Miller (1998) ซึ่งอาจเกิดจากคณะกรรมการสถานศึกษามีระดับอายุ ตำแหน่งหน้าที่ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

ด้านบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ ศรีอยเพ็ชร (2547) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียน ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีส่วนร่วมส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษา สนับสนุนให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้น สอดคล้องกับ Alva and others (2004) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในระบบแบบเต็มเวลา หรือแบบบางเวลานั้นล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ด้านบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารทั่วไป เป็นภารกิจงานใหม่ของโรงเรียนที่รวมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติ ทั้งเป็นงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลและหน่วยงานนอก ซึ่งได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจงานที่จำเป็นต้องมีความรู้และต้องใช้เวลาในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีเวลาเพียงพอโดย พชรินทร์ จูแวน (2549) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาต่อ ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

ด้านบริหารบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นความสำคัญของบุคลากรในสถานศึกษา เพราะบุคลากรเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาสำเร็จไปด้วยดี สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 17) ที่ให้แนวทางไว้ว่าจุดเน้นของการพัฒนาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ โรงเรียนต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นคณะบุคคลของท้องถิ่นที่มีความสำคัญมากเพราะจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้านให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสาธน์ เทียงอยู่ (2548) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาขั้น

พื้นฐาน โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านงานบริหารบุคคล อยู่ในระดับมากนอกจากนี้ กฤษณา สวัสดิ์ชัย (2551) ยังได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญแก่ครูที่เลี้ยงเด็ก ติดตามผลการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรให้ความรู้เสริมประสบการณ์แก่เด็ก

ด้านบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการบริหารงบประมาณ เป็นเรื่องของการบริหารภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่สนับสนุนความช่วยเหลือ คอยกำกับติดตาม อีกทั้ง งบประมาณต่างๆ ที่รัฐบาลจัดให้ก็กำหนดวิธีการ และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายไว้แล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ จูแวน (2549) ที่ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้าน บ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโรงเรียน และสนับสนุนงบประมาณในกรณีงบประมาณไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน และสามารถชี้แจงการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรในโรงเรียนได้เข้าใจ และร่วมมือกันอย่างจริงจังพร้อมที่จะเปิดใจรับข้อเสนอแนะร่วมกันทำงานจากทุกฝ่าย

2. การสร้างความตระหนักร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียนเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่ง จึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำและยุทธศาสตร์กระตุ้นให้บุคลากรทุกภาคส่วนได้มีความตระหนักและมีความคาดหวังในการจัดการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหากทำได้จะทำให้การดำเนินงาน โครงการเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหาร โรงเรียนเพื่อให้เกิดรูปแบบที่หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติสืบไป

3. ควรทำการวิจัยเพื่อนำข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ*

พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง

กฤษณา สวัสดิ์ชัย. (2551). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร*

ส่วนตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ประคอง วรรณสุด. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ:

ด้านสุทธาการพิมพ์.

ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น*

พื้นฐานศูนย์โรงเรียนตำบลแจ้ห่ม อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ประสาธ เทียงอยู่. (2548). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดมูลเหล็ก*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.

พัชรินทร์ จูแวน. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อหลวง*

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550”. (สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2555, จาก)

<http://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษา*

ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

_____. (2549). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ*

สนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.*

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สุภาพ แก้วตาทิพย์. (2547). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

Alva, and others. (2004). *High school participation in extracurricular activities:
Implications for positive outcomes later in life*. San Francisco: The American
Sociological Association.

Miller, E.H. (1998). School councils: The reality and the dream. *Dissertation Abstracts
International*, 34(2), 475.
